

Eieren

(Lydia de Waard-Levöleger) Bron: Milieu Centraal

Nederlanders eten 3 à 4 eieren per week, al dan niet verwerkt in producten als cake en mayonaise. Verse eieren in de supermarkt komen van scharrelkippen, maar de verwerkte eieren in koekjes en sauzen komen vaak nog uit legkooien. Tegenwoordig zijn dat kooien in 'koloniehuisvesting', een iets diervriendelijker systeem dan de in 2012 verboden legbatterijen.

Kippenvlees en eieren hebben van alle dierlijke producten de laagste impact op het milieu. Op het gebied van dierenwelzijn is er vaak nog wel winst te boeken in de leghennensector. Termen die te maken hebben met verbeterde leefomstandigheden van de leghennen zijn scharreleieren, vrije-uitloop-eieren, Rondeeleieren of biologische eieren. Ze geven informatie over het maximale aantal kippen per vierkante meter, het gedrag dat kippen kunnen vertonen en of een kip buiten komt.

Tips

- 1: De biologische pluimveesector onderscheidt zich positief op het aspect 'dierenwelzijn' ten opzichte van de andere systemen.
- 2: Ook Rondeeleieren zijn een diervriendelijke keus aangezien ze het keurmerk van de Dierenbescherming dragen. Ook voldoen ze aan strenge milieueisen, wat ze het Milieukeur oplevert.
- 3: Kijk bij producten waarin eieren zijn verwerkt of het scharreleieren zijn.

Eieren en het milieu

Kippen leveren per kilo lichaamsgewicht minder mest dan een koe of een varken. Maar aangezien er ruim 30 miljoen legkippen in Nederland zijn, is ook in de legkippenhouderij mest en de uitstoot van ammoniak, dat bijdraagt aan de verzuring van bodem en lucht, een aandachtspunt. Het maakt voor het milieu niet uit of een kip in een legkooi zit of vrij rond kan scharrelen. Wel is het aannemelijk dat de lokale mestbelasting van kippen die buiten lopen hoger is dan van kippen die altijd binnen zijn.

In Nederland geproduceerde biologische eieren hebben een iets hogere uitstoot van broeikasgassen en een hoger landgebruik dan gangbare eieren. Scharrel- en vrije uitloopeieren zitten hier tussen in. Op het punt van biodiversiteit en gewasbeschermingsmiddelengebruik (voor de teelt van het veevoer) scoort de biologische leghennensector beter.

Dierenwelzijn

Bij legkippen vormen verenpikken en kannibalisme grote problemen. Om dit te tegen te gaan kapte men vaak de snabels van de leghennen. Deze pijnlijke ingreep is vanaf 2018 niet meer toegestaan.

2012: van legbatterij naar koloniehuisvesting

In 2012 is het houden van kippen in de legbatterij verleden tijd geworden. Hiervoor in de plaats kwam een systeem van koloniehuisvesting, waarbij kippen nog steeds binnen in een kooi zitten maar meer leefruimte hebben en een legnest, zitstokken en strooisel krijgen.

Eieren van leghennen uit koloniehuisvesting zijn niet of weinig in de supermarkt te koop, omdat scharreleieren daar inmiddels ingeburgerd zijn. De kolonie-eieren gaan grotendeels naar de verwerkende industrie.

Scharrel, vrije uitloop, biologisch

Scharrel- en vrije-uitloopkippen hebben meer mogelijkheden om natuurlijk gedrag te vertonen. Ze kunnen op stok gaan, hun ei in een nest leggen, scharrelen en een stofbad nemen. Vrije-uitloopkippen kunnen naar buiten, 'gewone' scharrelkippen niet.

De biologische pluimveesector zorgt voor meer dierenwelzijn dan andere houderijen. Biologische kippen hebben de meeste ruimte per kip, kunnen naar buiten en zich natuurlijk gedragen, zoals stofbaden nemen, rondscharrelen en naar granen en wormpjes zoeken. Uit onderzoek is gebleken dat het daglicht dat de buitenlopende kippen krijgen ze minder angstig maakt en een positieve uitwerking heeft op de stofwisseling. In de biologische pluimveehouderij blijven de snavels intact.

De termen scharrel, vrije uitloop en biologisch zijn beschermd: alleen op eieren met een bijbehorend keurmerk mag dit staan.

Rondeleieren: goedkeuring Dierenbescherming

'Rondeel' is een handelsnaam, en geen keurmerk, maar de eierdoosjes dragen wel twee erkende keurmerken. Rondeelhennen hebben het volgens de Dierenbescherming net zo goed als biologische hennen. De Rondeleieren krijgen dan ook de hoogste waardering, met het Beter Leven Kenmerk 3 sterren. Daarnaast mogen ze het Milieukeur voeren omdat ze aan strenge milieueisen voldoen.

De code op verse eieren geven het houderijsysteem aan: 0 Is biologisch, 1 is vrije uitloop, 2 is scharrel en 3 is kooi.

Eicode en keurmerken

Verse eieren die voor de verkoop bedoeld zijn hebben een eicode. Deze code begint met een getal dat het houderijsysteem aangeeft. 0 Is biologisch, 1 is vrije uitloop, 2 is scharrel en 3 is kooi. Dan komt het land van herkomst en een code van de kippenboerderij.

Cijfers: scharrel versus kooi

In Nederland zijn ruim 30 miljoen legkippen. In 2011 leefde nog geen 33 procent daarvan in legbatterijen: de helft mocht scharrelen, veertien procent beschikt over een vrije uitloop en drie procent werd biologisch gehouden. In 2012 zijn deze cijfers veranderd aangezien legbatterijen toen verboden zijn.

Al deze kippen leggen ruim tien miljard eieren. Leghennen in kooien leggen er het meest: 430 eieren per kip per jaar. Hennen in alternatieve houderijen leggen 275 eieren per kip per jaar.

Scharrel gaat voorop

Een minderheid van de gelegde eieren in Nederland in 2011 waren kooi-eieren: ruim veertig procent. Op sommige markten en in winkels die niet tot een keten behoren, zijn nog kooi-eieren te vinden. Maar verreweg de meeste supermarkten verkopen alleen scharreleieren en biologische eieren.

Kooi-eieren worden nog wel gebruikt voor producten zoals mayonaise, koek en cake, en voor de export (90 procent van alle Nederlandse eieren).

Meer informatie

- [De Stichting Blij met een Ei](#) geeft informatie over de legpluimveehouderij (onder meer huisvesting, gezondheid en ei-weetjes).
- Je kunt een biologische kip adopteren en bonnen ontvangen voor biologische eieren; zie [Adopteer een kip](#).
- Meer over eieren en de productie staat op de website van belangenbehartiger [Productschap Vee, Vlees en Eieren](#).
- [De Dierenbescherming](#) zet zich in voor betere leefomstandigheden voor dieren in de bio-industrie, waaronder kippen.
- [Wakker Dier](#) richt zich volledig op het afschaffen van de bio-industrie.